

Działalność Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w kadencji 1998-2001

Jan Szarek

We wrześniu br. dobiegła końca 3-letnia kadencja Zarządu Głównego PTZ, który został wybrany podczas Walnego Zebrania Członków Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego 27 listopada 1998 roku w Ciechocinku. Miniona kadencja niewątpliwie nie była tak bogata w dokonania jak poprzednia, jednak należy uznać ją za udaną. Nakreśliśmy po wyborach wspaniałe plany, ale niestety życie skorygowało niektóre ambitne zamierzenia.

W okresie sprawozdawczym liczba członków Towarzystwa w zasadzie nie uległa zmianie. Dane liczbowe obrazujące zmiany stanu członków w trakcie kadencji w poszczególnych kołach podano w tabeli 1. Z powodu niepłacenia składek szeregi członków musiały opuścić 133 osoby. W poczet członków przyjęto sporą grupę ludzi młodych, szczególną uwagę należy zwrócić na fakt przyjęcia do Towarzystwa 29 studentów i 24 doktorantów wydziałów zootechnicznych.

W ciągu ostatnich trzech lat zmarło 16 członków PTZ: mgr Edward Koziół, dr Kazimierz Pawłowski, prof. Rajmund Ryś, prof. Tadeusz Piestrak, prof. Tomasz Janowski – z Koła krakowskiego; prof. Marian Greniuk, prof. Zenon Kijak, prof. Leszek Mercik, prof. Zdzisław Meller, inż. Marta Wilkońska – z Koła olsztyńskiego; dr Elżbieta Dullin-Potkańska, prof. Tadeusz Dziubek – z Koła poznańskiego; mgr inż. Andrzej Pabian – z Koła rzeszowskiego; prof. Marian Kubasiewicz – z Koła szczecińskiego; prof. Zofia Fritz, prof. Jan Nowakowski, prof. Zygmunt Sobczak, prof. Jan Stefanowicz – z Koła wrocławskiego.

Z członkostwem w Towarzystwie wiąże się opłacanie składek, są one jednym ze źródeł finansowania jego działalności. Trzeba nadmienić, że wielu członków Towarzystwa nie płaci składek, jest to zjawisko niepokojące. W tabeli 2 przedstawiono stan opłaconych składek członkowskich w poszczególnych kołach, w latach 1998-2001. Problem terminowego płacenia składek jest bardzo trudny do rozwiązania. Na przykład Koło wrocławskie, w porozu-

mieniu z kwesturą AR i pracownikami będącymi członkami PTZ, zaczęło ściągać składki miesięcznie, potrącając odpowiednią kwotę z pensji. Wydaje się, że ten sposób postępowania jest skuteczny, a tym samym godny naśladowania. Do kół, które najlepiej radzą sobie ze zbieraniem składek, oprócz wymienionego już Koła wrocławskiego, należą: Koło olsztyńskie, Koło poznańskie i Koło siedleckie. Najgorzej natomiast wypadają koła: lubelskie, warszawskie, bydgoskie i rzeszowskie.

Ustępujący Zarząd może pochwalić się pozyskaniem 11 członków wspierających. Do Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego przystąpiły wszystkie wyższe uczelnie rolnicze oraz Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie, Instytut Zootechniki w Krakowie.

W minionej kadencji wzrosła liczba osób piastujących godność Członka Honorowego PTZ – z 9 do 13 osób. Członkami Honorowymi zostali: prof. dr hab. Stanisław Jarosz z Koła krakowskiego, prof. dr hab. Maria Joanna Radomska z Koła warszawskiego, prof. dr hab. Stanisław Wójcik z Koła lubelskiego, prof. dr hab. Adam Mazanowski z Koła bydgoskiego.

Zwiększyła się także liczba osób wyróżnionych Odznaką Honorową PTZ. Odznakę tę otrzymali: prof. dr hab. Maciej Osikowski z Koła bydgoskiego, prof. dr hab. Marian Wójciak z Koła siedleckiego, prof. dr hab. Stefan Seidler z Koła szczecińskiego, prof. dr hab. Roman Czarnecki z Koła szczecińskiego, dr inż. Jerzy Grzybowski z Koła szczecińskiego, prof. dr hab. Czesława Lipecka z Koła lubelskiego, prof. dr hab. Aleksander Walkiewicz z Koła lubelskiego, prof. dr hab. Zygmunt Reklewski z Koła warszawskiego, mgr inż. Ludomir Goździkiewicz z Koła warszawskiego, prof. Roman Bochno z Koła olsztyńskiego, dr Leon Lassota z Koła warszawskiego, prof. dr hab. Andrzej Laszczka z Koła krakowskiego, dr Józef Luchowiec z Koła warszawskiego, prof. dr hab. Zenon Kijak (pośmiertnie) z Koła olsztyńskiego, prof. dr hab. Barbara Reklewska z Koła warszawskiego, prof. dr hab. Ryszard Stenzel z Koła lubelskiego, prof. dr hab. Jan Trela z Koła krakowskiego, prof. dr hab. Stanisław Wajda z Koła olsztyńskiego, prof. dr hab. Eugeniusz Węckowicz z Koła szczecińskiego.

Działalność organizacyjna

W okresie kadencji decyzje dotyczące spraw związanych z działalnością Towarzystwa podejmowane były na 13 zebraniach Zarządu Głównego i 3 posiedzeniach Prezydium. Podczas spotkań poruszano wiele aktualnych problemów dotyczących szkolnictwa wyższego, badań i rolnictwa. A oto najważniejsze sprawy, które poruszano lub rozstrzygano na tych zebraniach:

♦ dokonano zmian personalnych Komisji Koordynacyjnych do współpracy PTZ z Europejską Federacją Zootechniczną (EAAP);

Tabela 1
Liczba członków PTZ w poszczególnych kołach w latach 1998-2001

Koło	Lata			
	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01
Bydgoszcz	92	94	94	67
Kraków	231	214	225	226
Lublin	95	105	105	102
Olsztyn	82	88	85	80
Poznań	100	101	103	101
Rzeszów	0	61	65	63
Siedlce	49	50	52	51
Szczecin	58	54	54	68
Warszawa	174	175	147	147
Wrocław	68	79	80	85
Ogółem	949	1021	1010	990

Tabela 2
Stan opłaconych składek członkowskich za lata 1998-2001

Koło	Liczba członków	Opłacone składki, %			
		31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01
Bydgoszcz	67	89,5	76,1	41,8	7,5
Kraków	223	79,3	61,4	45,6	18,8
Lublin	102	100,0	93,1	44,1	0,9
Olsztyn	80	100,0	100,0	90,8	55,2
Poznań	101	93,1	87,1	70,3	12,9
Rzeszów	52	81,2	71,4	58,8	4,8
Siedlce	68	84,6	71,2	65,7	46,2
Szczecin	63	88,3	76,4	33,8	23,6
Warszawa	147	69,2	60,8	21,8	4,2
Wrocław	85	35,2	27,1	24,7	54,1
Ogółem	988	82,0	72,5	49,7	22,8

Tabela 3
Procentowa struktura przychodów PTZ w okresie kadencji 1998-2001

Wyszczególnienie	Lata			
	1998	1999	2000	plan na 2001 r.
Wydawnictwa	59,3	58,7	69,3	73,8
w tym:				
Przegląd Hodowlany	48,9	32,1	43,8	48,2
Słownik, Leksykon, Karty	1,1	0,5	0,8	0,6
Zeszyty Naukowe PH	9,3	26,1	24,7	25,0
Biblioteka	1,1	0,8	0,8	1,1
Konkursy	3,0	1,8	1,6	1,4
Sympozja, zjazdy i konferencje	26,2	32,9	22,4	16,7
Odsetki	5,2	2,6	2,3	2,2
Składki członkowskie	4,1	3,1	3,6	4,8
Inne	1,1	0,1	–	–
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

◆ uchwalono treść listu otwartego do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, prezentującego stanowisko Zarządu Głównego PTZ i proponującego drogi wyjścia polskiego rolnictwa z głębokiego kryzysu. List ten do dzisiaj pozostał bez odpowiedzi;

◆ zatwierdzono powstanie nowego Koła PTZ w ośrodku rzeczowskim oraz reaktywowanie dwóch sekcji specjalistycznych przy ZG PTZ – genetycznej i żywieniowej;

◆ niemal na każdym posiedzeniu Zarządu omawiano problemy związane z wydawaniem Przeglądu Hodowlanego, dotyczyły one m.in.: powołania Rady Programowej, ewentualnych zmian w celu podniesienia jego atrakcyjności i zahamowania spadku nakładu;

◆ wielokrotnie poruszano problem wysokości składek członkowskich i terminowego ich płacenia;

◆ omawiano propozycje zgłoszonych poprawek do Statutu przez koła (np.: przywrócenie godności Honorowego Prezesa PTZ, a także Honorowego Członka Zagranicznego PTZ);

◆ oceniano sytuację nauki polskiej, możliwości awansu młodej kadry naukowej, kierunki rozwoju dyscyplin zootechnicznych na tle stanu nauki w Polsce, poziomu kształcenia;

◆ opiniowano akty normatywne i zmiany organizacyjne w dziedzinie hodowli i produkcji zwierzęcej (m.in. ustawy sejmowej o hodowli zwierząt, ich rozrodzie, ochronie, transporcie, a także rozporządzenia Ministra Rolnictwa im towarzyszące);

◆ powołano pięć zespołów do opracowania następujących tematów: 1/ poprawek do statutu PTZ i nowych regulaminów; 2/ projektu ustawy o zawodzie zootechnika; 3/ koncepcji wyjścia polskiej produkcji zwierzęcej z kryzysu i właściwego jej przygotowania do integracji z UE; 4/ oceny stanu modernizacji studiów zootechnicznych w Polsce; 5/ zebrania wszelkich informacji z dziejów Towarzystwa.

◆ dodatkowo powołano zespół, który miał nadzorować działalność wydawniczą Towarzystwa, pod przewodnictwem prof. Bolesława Żuka z AR we Wrocławiu. Z przykrością muszę stwierdzić, że zespół ten nie podjął działalności.

Szczegółowa tematyka obrad plenarnych Zarządu i jego Prezydium została zawarta w protokołach z tych zebrań; są one przechowywane w Biurze PTZ.

Nie wszystkie powołane zespoły rozpoczęły pracę, lecz te, które podjęły działanie wywiązały się dobrze z zadań nałożonych na nie przez ZG PTZ. Pierwszemu zespołowi przewodniczył prof. An-

drzej Filistowicz. W zespole tym opracowano propozycje poprawek do Statutu Towarzystwa, nowy Regulamin Konkursu na Najlepszą Pracę Magisterską, projekt Regulaminu Pracy Sądu Koleżeńskiego, projekt Regulaminu Przyznawania Honorowej Odznaki PTZ. Drugiemu zespołowi, który pracował nad wstępnym projektem ustawy o zawodzie zootechnika, przewodniczył prof. Wiesław Szeliga. Podjętej pracy co prawda nie dokończono, niemniej jednak dzięki tej inicjatywie udało się w środowisku wzbudzić dyskusję i stworzyć swego rodzaju lobby, broniące zakresu wykonywania zawodu zootechnika. Komitet Nauk Zootechnicznych PAN i Zarząd Główny PTZ, zaniepokojeni treścią projektu „Ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych”, wystosowali pismo do Marszałka Sejmu RP z kilkoma zasadniczymi uwagami szczegółowymi. Projekt ten wyraźnie ograniczał pole pracy dla zootechnika (m.in. przejście przez weterynarię znakowania zwierząt gospodarskich, nadzoru nad żywieniem zwierząt itp.).

Trzeciemu zespołowi przewodniczył prof. Roman Niżnikowski. Zespół ten opracował kierunki działań dla przystosowania polskiej hodowli i produkcji zwierzęcej do wymogów UE. Na tej podstawie później opracowano wnioski, którym LXIV Krajowy Zjazd Naukowy PTZ w Lublinie nadał rangę uchwały zjazdowej i zostały one przekazane odpowiednim adresatom, tj. Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Premierowi Rządu RP, opublikowano je także na łamach „Przeglądu Hodowlanego”.

W pracach czwartego zespołu, któremu powierzono ocenę stanu modernizacji studiów zootechnicznych, uczestniczyli głównie dziekani lub prodziekani wydziałów zootechnicznych. Zespół ten, któremu przewodniczył prof. Jan Szarek, ustalił 11 problemów, które należy poddać analizie i dyskusji. Profesor Alicja Dańczak z AR w Szczecinie zgodziła się przedstawić na forum LXVI Zjazdu Towarzystwa w Międzyzdrojach opinię dziekanów, co do dalszych kierunków modernizacji studiów zootechnicznych w Polsce. Referat prof. Tadeusza Szulca (PH nr 9/2001) i opinia prof. Alicji Dańczak będą podstawą podjęcia przez Zjazd uchwały, która w formie wniosków i propozycji powinna być skierowana zarówno do kierownictwa MEN czy Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, jak też do środowiska akademickiego.

Na ogólnopolskim zebraniu Katedr Jednoimiennych Genetyki w 1999 roku w Międzyzdrojach wybrano Zarząd Sekcji Genetyki Zwierząt przy ZG PTZ. Podobnie na konferencji wszystkich polskich katedr i zakładów żywienia zwierząt w Leśnym Zakładzie Doświadczalnym SGGW w Rogowie wybrano Zarząd Sekcji Żywienia Zwierząt ZG PTZ. Przewodniczącą została prof. Dorota Jamroz z AR we Wrocławiu, a sekretarzem prof. Maria Dymnicka

Tabela 4
Procentowa struktura kosztów działalności PTZ w latach 1998-2001

Wyszczególnienie	Lata			
	1998	1999	2000	2001
Wydawnictwa	70,3	56,0	70,0	78,0
w tym:				
Przegląd Hodowlany	50,0	33,4	42,5	51,5
Zeszyty Naukowe PH	20,3	22,6	27,5	26,5
Biblioteka	2,1	1,9	2,1	2,5
Konkursy prac magisterskich	3,9	2,3	3,1	2,8
Sympozja, konferencje, zjazdy	23,7	39,8	24,8	16,7
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

z SGGW. Reaktywowanie wyżej wymienionych sekcji znacznie upodobniło strukturę organizacyjną działalności PTZ do struktury Europejskiej Federacji Zootechnicznej.

Dotychczasowe sekcje specjalistyczne, pracujące w latach 1999-2001, zorganizowały, lub były współorganizatorem, łącznie 10 zebrań naukowych ogólnokrajowych, o których szczegółowe informacje zawarte są w kolejnych sprawozdaniach rocznych. Sekcje hodowli bydła, owiec i kóz oraz zwierząt futerkowych zorganizowały sesje naukowe w ramach LXIV Zjazdu w Lublinie w 1999 roku. Natomiast sekcje trzody chlewnej, drobiu i koni – sesje w trakcie LXV Krajowego Zjazdu w Olsztynie-Kortowie w 2000 roku. Pracami poszczególnych sekcji specjalistycznych ZG PTZ kierują obecnie: prof. Zygmunt Litwińczuk – Sekcją Hodowli Bydła; prof. Czesława Lipecka – Sekcją Hodowli Owiec i Kóz; prof. Henryk Geringer – Sekcją Hodowli Koni; prof. Andrzej Faruga – Sekcją Hodowli Drobiu; prof. Janusz Falkowski – Sekcją Hodowli Trzody Chlewnej; prof. Grażyna Jeżewska – Sekcją Hodowli Zwierząt Futerkowych.

Finanse Towarzystwa

Polskie Towarzystwo Zootechniczne na swoją działalność pozyskuje środki z kilku źródeł, to jest z: dofinansowania z KBN; dotacji z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; dochodów ze sprzedaży wydawnictw własnych, ogłoszeń i reklam; składek członkowskich; dochody z wykupu całych numerów „Przeglądu Hodowlanego”; dofinansowania od sponsorów i odsetek bankowych.

Komitet Badań Naukowych dofinansowuje wydawanie miesięcznika „Przegląd Hodowlany”, „Zeszytów Naukowych Przeglądu Hodowlanego” oraz organizację niektórych sympozjów i konferencji naukowych. KBN przyznaje dotacje na imprezy zaplanowane i jeżeli się one nie odbywają, wówczas dotacja musi być zwrócona wraz z odsetkami. Nie można tu nie wspomnieć o zgłaszaniu przez niektóre sekcje konferencji, które następnie nie są organizowane bądź organizowane przez innego patrona niż PTZ. Naraża to nie tylko dobre imię Towarzystwa i jego wiarygodność, ale także prowadzi do obniżenia dotacji w roku następnym. Tego typu nieodpowiedzialne planowanie musi być wyeliminowane z naszej działalności. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotuje w dużym stopniu wydawanie „Przeglądu Hodowlanego”.

Mimo trudnej sytuacji finansowej udało się w lokalu Biura PTZ wymienić stare okna. Uzupełniliśmy także wyposażenie Biura w meble, korzystając z darów KBN.

Procentową strukturę przychodów i kosztów działalności Towarzystwa w latach 1998-2001 obrazują dane przedstawione w tabelach 3 i 4. Każdy rok minionej kadencji udawało się zbilansować. Jednak prognozy na rok bieżący nie są tak korzystne dla Towarzystwa, bowiem wydatki przewyższają dochody, na szczęście o niewielką kwotę. Wynika to z obniżenia wpływów pochodzących z wydawnictw (mniej wydanych Zeszytów Naukowych, spadek nakładu „Przeglądu Hodowlanego”, znikoma ilość sprzedanych wydawnictw PTZ). Jeżeli nie będzie zapotrzebowania na wydawanie „Zeszytów Naukowych Przeglądu Hodowlanego”, jeżeli nie zostanie zahamowany spadek nakładu „Przeglądu Hodowlanego”, to nietrudno przewidzieć, że w niedalekiej przyszłości działalność Towarzystwa ograniczy się jedynie do zebrań naukowo-dyskusyjnych w kołach PTZ. To czy działalność Towarzystwa będzie prowadzona w dotychczasowej skali zależy głównie od zrozumienia zaistniałej sytuacji przez wszystkich jego członków. Do tej pory otrzymywaliśmy znaczącą pomoc finansową z KBN i MRiRW. Zachodzi pytanie, czy ta pomoc będzie kontynuowana w latach następnych, w związku z obecną sytuacją finansową kraju.

Działalność merytoryczna

Zgodnie ze Statutem PTZ działalność Towarzystwa skupia się głównie na organizacji życia naukowego naszej społeczności. Organizowane są zjazdy naukowe, kongresy, sesje, sympozja, seminaria i zebrań referatowo-dyskusyjne przez sekcje specjalistyczne PTZ i poszczególne koła, samodzielnie lub przy udziale różnych placówek naukowych bądź organizacji. Zarząd Główny od kilkunastu lat organizuje również co roku konkurs na najlepszą pracę magisterską.

I. Konferencje naukowe krajowe i zagraniczne

W roku 1999 zorganizowano osiem konferencji naukowych o zasięgu krajowym, uczestniczyło w nich 741 osób, natomiast w roku 2000 odbyło się siedem takich konferencji, w których wzięły udział 782 osoby. Na rok 2001 zaplanowano siedem konferencji. W pierwszym półroczu odbyły się dwie – IX Szkoła Zimowa w Zakopanem i V Warsztaty Zootechniczne w Warszawie. W obu tych imprezach wzięło udział 145 osób. Pozostałe konferencje zaplanowane zostały w terminach jesiennych.

W 1999 roku odbyły się następujące konferencje i sympozja, organizowane przez poszczególne sekcje działające w ramach Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego:

1. VII Szkoła Zimowa „Technologia produkcji i pozyskiwania wołowiny kulinarnej” – w Zakopanem.
2. Zjazd Katedr Jednoimiennych „Zastosowanie nowoczesnej genetyki w produkcji zwierzęcej” – w Międzyzdrojach.
3. Seminarium naukowe „Hodowla bydła i produkcja mleka w Polsce i na Litwie w aspekcie integracji z Unią Europejską” – na Litwie.
4. Konferencja „Lepsza żywność” – w Olsztynie.
5. III Warszawskie Warsztaty Zootechniczne „Produkcja mleka w gospodarstwie rodzinnym” – w Warszawie.
6. LXIV Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego – w Lublinie/Kazimierzu Dolnym.
7. XII Międzynarodowe Młodzieżowe Sympozjum Drobiarskie WPSA – w Kazimierzu Dolnym.
8. Konferencja „Wykorzystanie techniki ultrasonograficznej w przyżyciowej i poubojowej ocenie tusz owczych” – w Poznaniu.

W roku 2000 sekcje PTZ współorganizowały następujące konferencje i sympozja:

1. VIII Szkoła Zimowa „Biotechnologia a użytkowanie mleczne i mięsne przeżuwaczy” – w Zakopanem.
2. LXV Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego – w Olsztynie.
3. Konferencja „Technologiczne aspekty produkcji mleka i mięsa wołowego” – w Olsztynie (Tomaszkowo). Konferencja ta połączona była z jubileuszem 70-lecia urodzin prof. dr Zenona Kijaka.
4. Konferencja „Owczarstwo na Podlasiu” – w Ciechanowcu.
5. Seminarium naukowe „Aktualne badania w hodowli zwierząt futerkowych” – w Kazimierzu Dolnym.
6. IV Warszawskie Warsztaty Zootechniczne „Rynek mięsa w Polsce w świetle wymogów obowiązujących w Unii Europejskiej” – w Warszawie.
7. Konferencja „Perspektywy rozwoju i hodowli kóz w Polsce w związku z procesami dostosowawczymi do wymogów obowiązujących w państwach Unii Europejskiej” – w Warszawie.

II. Zebrania referatowo-dyskusyjne

Liczbę zorganizowanych zebrań referatowo-dyskusyjnych w poszczególnych kołach PTZ oraz liczbę uczestników przedstawiono w tabelach 5 i 6. Jak wynika z danych przytoczonych w tabelach zebrań te odbywają się z różną częstotliwością, w zależności od kół je organizujących. Koła w Poznaniu, Bydgoszczy,

Tabela 5
Liczba zebrań referatowo-dyskusyjnych i uczestników w poszczególnych kołach

Kolo	Lata					
	1999 r.		2000 r.		2001 r. (do 30.06)	
	zebrań	uczestników	zebrań	uczestników	zebrań	uczestników
Bydgoszcz	5	80	8	336	6	164
Kraków	7	272	5	234	8	280
Lublin	2	100	1	23	1	35
Olsztyn	8	224	7	201	5	94
Poznań	9	380	8	408	5	253
Rzeszów	–	44	3	107	1	15
Siedlce	7	165	5	152	3	137
Szczecin	4	159	2	122	2	80
Warszawa	3	51	1	12	2	60
Wrocław	–	–	–	–	3	114
Razem	47	1475	40	1595	36	1232

Olsztynie i Krakowie od wielu lat zdecydowanie przodują pod względem częstotliwości organizowanych spotkań. Niepokój może budzić działalność Koła lubelskiego i warszawskiego, które w ostatnich trzech latach przeprowadziły odpowiednio zaledwie 4 i 6 zebrań. Koło wrocławskie nie przysłało szczegółowego sprawozdania za lata 1999 i 2000, dlatego nie sposób omówić działalności tego Koła.

Bez przesady można powiedzieć, że ta podstawowa forma aktywności Towarzystwa, pozwalająca na upowszechnianie zdobyczy nauki wśród swoich członków, jak też możliwość promocji młodych pracowników naukowych i wybitnych inżynierów zootechników praktyków, jest głównym celem istnienia Towarzystwa. Zaw sze PTZ stara się stwarzać możliwości wymiany poglądów, doświadczeń, nowych koncepcji organizacji produkcji i nowych metod technologicznych. Służyły temu zebrańia referatowo-dyskusyjne, stanowiące swego rodzaju pomost między nauką a praktyką hodowlaną. Z jednej strony umożliwiają kontakt naszym zasłużonym seniorom ze środowiskiem, z którego odeszli przechodząc na emeryturę, a z drugiej strony studentom i młodym absolwentom umożliwiają poznanie środowiska przyszłej ich kariery zawodowej.

Jest rzeczą niezmiernie ważną, żeby zebrańia w Kołach stwarzały okazje nie tylko do prezentacji uczonych z własnego środowiska, ale także naukowców z innych ośrodków akademickich, zarówno krajowych jak i zagranicznych. Jednym z najważniejszych zadań jest promocja młodych pracowników naukowych, a nawet studentów, wyróżniających się w działalności kół naukowych.

Tabela 6
Liczba zebrań referatowo-dyskusyjnych w kołach w okresie sprawozdawczym

Kolo	Liczba	
	zebrań	uczestników
Bydgoszcz	19	580
Kraków	20	786
Lublin	4	158
Olsztyn	20	519
Poznań	22	1041
Rzeszów	6	166
Siedlce	15	454
Szczecin	8	361
Warszawa	6	123
Wrocław	3	114
Razem	124	4152

Tematyka zebrań referatowo-dyskusyjnych organizowanych w poszczególnych kołach PTZ była różnorodna. Najczęściej zajmowano się problematyką z zakresu hodowli bydła, trzody chlewnej, owiec i kóz, drobiu, koni oraz rozrodem, zoohigieną i genetyką wymienionych gatunków zwierząt gospodarskich.

III. Konkurs na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych

Zarząd Główny udoskonalił regulamin Konkursu i powołał nowe jury, składające się z pracowników naukowych trzech instytutów: Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie i Instytutu Zootechniki w Krakowie. Skład jury był następujący: prof. Edward Dymnicki z IGiHZ PAN w Jastrzębcu (przewodniczący) oraz członkowie –

prof. Hanna Czaja (IZ w Krakowie), dr inż. Leszek Mroczo (IZ w Krakowie), prof. Józef Klewec (IGiHZ PAN w Jastrzębcu), dr inż. Janusz Pająk (IFiZZ PAN w Jabłonie). Udział poszczególnych kół (ośrodków akademickich) w konkursie podano w tabeli 7, natomiast wyniki uzyskane przez poszczególne dyscypliny podano w tabeli 8.

Jako niewątpliwe osiągnięcie należy odnotować fakt, że wszystkie ośrodki akademickie biorą udział w Konkursie. Do ośrodków wyróżniających się w trzech ostatnich edycjach Konkursu należą: Poznań, Olsztyn i Siedlce, natomiast najskromniej wypadły Bydgoszcz i Wrocław, które nie uzyskały ani jednego wyróżnienia. Konkurs cieszy się w środowisku znaczącą popularnością, o czym świadczy aż 99 prac zgłoszonych w XVI, XVII i XVIII jego edycji. Z danych przedstawionych w tabeli 8 wynika, że w latach 1999-2000 rozkład nadesłanych prac między dyscyplinami naukowymi był w miarę równomierny, natomiast w ostatniej edycji wyraźnie dominują prace z zakresu hodowli trzody chlewnej i bydła.

Nie sposób tu nie wymienić sponsorów konkursu, dzięki którym od wielu lat możemy fundować laureatom nagrody pieniężne. Są to: Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie, Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Komitet Badań Naukowych, Małopolskie Centrum Biotechniki, Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt.

IV. Współpraca krajowa i międzynarodowa PTZ

Polskie Towarzystwo Zootechniczne jest członkiem Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP) oraz Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej (WPSA). Do współpracy z Komisjami EFZ wybrano grupy robocze – komisje – odpowiedniki sekcji specjalistycznych PTZ. Są to:

- Komisja Genetyki Zwierząt (koordynator prof. Marek Świński z AR w Poznaniu);
- Komisja Żywienia Zwierząt (koordynator prof. Dorota Jamroz z AR we Wrocławiu);
- Komisja Zoohigieny (koordynator prof. Roman Kołacz z AR we Wrocławiu);
- Komisja Fizjologii Zwierząt (koordynator prof. Krystyna Pierchała-Koziec z AR w Krakowie);
- Komisja Hodowli Bydła (koordynator prof. Zygmunt Litwińczuk z AR w Lublinie);
- Komisja Hodowli Owiec i Kóz (koordynator prof. Tomasz Gruszecki z AR w Lublinie);
- Komisja Hodowli Trzody Chlewnej (koordynator prof. Janusz Falkowski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie);

– Komisja Hodowli Koni (koordynator prof. Marian Kaproń z AR w Lublinie).

Członkiem i organem współpracującym z WPSA jest Polski Oddział Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej, którą to funkcję pełni Sekcja Hodowli i Produkcji Drobiu.

Członkowie Towarzystwa w okresie sprawozdawczym uczestniczyli w wielu międzynarodowych kongresach i konferencjach, w tym w kongresach Europejskiej Federacji Zootechnicznej:

♦ 50. Kongres EFZ w Zurichu, w dniach 22-26 sierpnia 1999 r.; uczestniczyło w nim 45 naukowców z Polski, wygłosili oni 8 doniesień i przedstawili 77 prac w formie posterów.

♦ 51. Kongres EFZ w Hadze, w dniach 21-24 sierpnia 2000 r.; uczestniczyło w nim 30 naukowców z Polski; wygłosili oni 6 referatów i zaprezentowali 45 doniesień.

♦ 52. Kongres EFZ w Budapeszcie, w dniach 26-29 sierpnia 2001 r.; uczestniczyło w nim 30 naukowców z Polski; wygłosili oni 9 doniesień i przedstawili 47 posterów.

W porównaniu z innymi krajami, to pod względem liczby osób uczestniczących w kolejnych kongresach EFZ znajdujemy się w ścisłej czołówce (4-5 miejsce), natomiast pod względem dopuszczonych do prezentacji doniesień, nie mówiąc już o referatach, zajmujemy niepokojąco dalekie miejsce. Nie jesteśmy też zbyt licznie reprezentowani we władzach Europejskiej Federacji Zootechnicznej – Profesor Teresa Żebrowska jest wiceprzewodniczącą Komisji Żywnienia Zwierząt, prof. Roman Niżnikowski jest wiceprzewodniczącym Komisji Owiec i Kóz, dr Elżbieta Martyniuk jest sekretarzem w Komisji Genetyki, prof. Janusz Falkowski jest sekretarzem w Komisji Hodowli Trzody Chlewnej, prof. Tadeusz Jezierski jest sekretarzem w Komisji Koni. Wybrane komisje do współpracy z EFZ powinny bardziej efektywnie pracować, koordynować i kwalifikować prace do prezentacji na forum kolejnych kongresów EFZ. Powinny także zająć się wyszukiwaniem i kwalifikowaniem młodych pracowników naukowych do Konkursu EFZ na najciekawsze prace młodych pracowników naukowych. Daje to możliwość zdobywania stypendiów, które umożliwiają udział w kongresach na koszt organizatora. W zaistniałej sytuacji finansowej zaniedbanie tej możliwości przynosi wymierne szkody polskiej nauce zootechnicznej.

Członkowie PTZ zajmujący się hodowlą drobiu należą do Polskiego Oddziału Światowego Towarzystwa Wiedzy Drobiarskiej. Oddział jest reprezentowany w Radzie WPSA przez prof. Jana Jankowskiego, prof. Dorotę Jamroz i prof. Stanisława Wężyka oraz 17 osób w grupach roboczych Europejskiej Federacji Oddziałów Krajowych WPSA.

V. Działalność wydawnicza PTZ

„Przegląd Hodowlany”. Jest pismem o bogatych i długolich tradycjach, ukazuje się bowiem od 1927 roku. Pismo adresowane jest głównie do kadry inżynieryjno-zootechnicznej, pracowników naukowych i studentów, a także do tych, którzy produkują żywność pochodzenia zwierzęcego. „Przegląd Hodowlany” służył i nadal służy wymianie doświadczeń między nauką a praktyką zootechniczną. Jest to jedyne w Polsce czasopismo, na którego łamach omawiane są kierunki postępu, nowoczesne technologie, gdzie zdobycze nauki trafiają prosto z warsztatów badawczych na jego łamy. Miesięcznik ten umożliwia wymianę doświadczeń zawodowych między światem i Polską, między różnymi regionami naszego kraju i między różnymi przedsiębiorstwami produkcji zwierzęcej. Czasopismo to jest niewyczerpanym źródłem aktualnej literatury fachowej dla studentów, a zwłaszcza dla magistrantów, inspiracją do zgłaszania tematów seminaryjnych na uczelniach rolniczych. Niestety często jeden egzemplarz „Przeglądu Hodowlanego” z biblioteki uczelnianej służy bardzo wielu studen-

Tabela 7

Wyniki konkursów na najlepszą pracę magisterską w latach 1999-2001

Uczelnia	Lata					
	1999		2000		2001	
	wply- nęło	nagro- dzono	wply- nęło	nagro- dzono	wply- nęło	nagro- dzono
ATR Bydgoszcz	3	0	0	0	3	0
AR Kraków	5	3	4	1	1	0
AR Lublin	1	1	8	3	2	1
UWM Olsztyn	6	4	3	2	3	1
AR Poznań	7	2	3	1	7	5
AP Siedlce	4	2	6	4	6	2
AR Szczecin	2	0	7	4	2	0
SGGW Warszawa	3	1	2	1	3	1
AR Wrocław	2	0	3	0	3	0
Razem	33	13	36	16	30	10

tom i pracownikom (możliwość kserowania), co między innymi przyczynia się do spadku nakładu. W okresie sprawozdawczym wydano 30 numerów miesięcznika, o objętości 236,4 arkuszy wydawniczych. Niestety nakład naszego miesięcznika z roku na rok spada – z 1800 egzemplarzy w 1999 roku do 1200 w 2001 roku. Specyfika pisma sprawia, że nie jest łatwo pozyskać reklamodawców. Jeżeli nie zostaną podjęte działania zmierzające do zwiększenia jego nakładu, to należy się liczyć z możliwością przerwania jego wydawania. Jest to tym bardziej prawdopodobne, że KBN zniósł punkty przyznawane dotąd za drukowanie artykułów i prac w „Przeglądzie Hodowlanym”. Motywem takiej decyzji prawdopodobnie był fakt, że artykuły i prace ukazujące się w Przeglądzie Hodowlanym nie są recenzowane, z czego należy wnosić, że są to prace popularnonaukowe, a pismo realizuje działalność upowszechnieniową, której KBN nie ma zamiaru finansować. Zarząd Główny, w związku ze spadającym nakładem Przeglądu i pogarszającymi się warunkami finansowymi jego wydawania, podjął decyzję znoszącą honoraria autorskie. W trakcie minionej kadencji szukaliśmy różnych dróg wyjścia, m.in. poprzez wykup całego numeru przez Instytut Zootechniki czy Instytut Fizjologii i Żywnienia Zwierząt w związku z jubileuszami tych instytutów. Ponadto uchwałą Zarządu z czerwca bieżącego roku wprowadzono recen-

Tabela 8

Wyniki konkursów na najlepszą pracę magisterską w poszczególnych dyscyplinach w latach 1999-2001

Dyscyplina	Lata					
	1999 r.		2000 r.		2001 r.	
	wply- nęło	nagro- dzono	wply- nęło	nagro- dzono	wply- nęło	nagro- dzono
Chów i hodowla bydła	3	1	7	3	8	3
Chów i hodowla trzody chlewnej	6	1	6	3	12	3
Chów i hodowla owiec i kóz	5	2	3	1	4	1
Chów i hodowla koni	4	2	5	1	2	1
Chów i hodowla drobiu	3	1	4	2	1	1
Chów i hodowla zwierząt futerkowych	4	3	2	2	2	1
Żywnienie zwierząt	4	–	4	2	–	–
Inne	4	3	5	2	2	–
Razem	33	13	36	16	30	10

zowanie prac naukowych, które ukazują się w „Przeglądzie Hodowlanym”.

Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego

W minionej kadencji zostało wydanych 18 numerów ZN PH (od nr 40 do 57), w tym: 8 – w 1999 r., 7 – w 2000 r. i 3 w 2001 r. Łączna objętość wyniosła ponad 310 arkuszy wydawniczych, ogólny nakład 2550 egzemplarzy. W roku 1999 wydaliśmy 1172 egz. o objętości 146,6 ark. wyd. Nieco mniej było ich w roku 2000 (1045 egz. o objętości 133,8 ark. wyd.). Prace drukowane w Zeszytach Naukowych uzyskiwały dotychczas 3 punkty. Niestety Komisja Wydawnicza KBN zredukowała tę wycenę do 1 punktu. W tej sytuacji należy się liczyć ze zmniejszonym zainteresowaniem ze strony naukowców drukiem prac w ZN PH. W tym roku zaplanowano wydanie 8 Zeszytów, ukaże się natomiast tylko 5, ponieważ Sekcja Hodowli Owiec i Kóz oraz Hodowli Bydła zrezygnowały z opublikowania prac w ZN PH.

Pisząc o wydawnictwach PTZ nie sposób wyrazić słów uznania i nie złożyć najserdeczniejszych podziękowań paniom Bożenie Foltyn-Bednarskiej, Zofii Pietrzak i Jolancie Przyłuckiej, dzięki którym ukazują się one regularnie i są redagowane na wysokim poziomie. Należą się również słowa podziękowania dla pani Marii Poczynajło za tłumaczenia angielskie.

Biblioteka

Stan zbiorów bibliotecznych w okresie minionej kadencji zwiększył się o 66 książek oraz 86 czasopism, w tym 73 krajowe i 13 zagranicznych. Oprawiono 4 roczniki czasopism. Część książek otrzymaliśmy jako darowiznę. Ze zbiorów biblioteki korzystali przede wszystkim studenci oraz pracownicy nauki SGGW oraz członkowie Towarzystwa.

Należy również odnotować, że Polskie Towarzystwo Zootechniczne brało udział w różnych uroczystościach jubileuszowych, takich jak: 50-lecie Instytutu Zootechniki w Polsce, 50-lecie Wydziału Zootechnicznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, w nadaniach doktoratów honorowych, pożegnaniach zasłużonych członków Towarzystwa przechodzących na emeryturę i innych akademickich uroczystościach.

Z inicjatywy i na wniosek Zarządu Głównego PTZ V Wydział PAN przyznał medal im. Oczapowskiego Instytutowi Zootechniki oraz prof. Henrykowi Jasińskiemu.

Jak już wspomniano, miniona kadencja nie była tak bogata w dokonania jak poprzednia. Niemniej jednak udało się wygrać walkę o przetrwanie Towarzystwa w warunkach gospodarki rynkowej. Towarzystwo nasze nie prowadzi działalności gospodarczej, chociaż były w tym kierunku podejmowane działania – niestety kończyły się one w sferze projektów. Towarzystwo żyje głównie z prowadzenia stosunkowo intensywnej działalności wydawniczej, która jest sponsorowana przez KBN i Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Pragnę przekazać wyrazy podziękowania przedstawicielom tych instytucji, którzy są obecni wśród nas. Niemniej jednak w sytuacji finansowej naszego państwa nie można mieć pewności, że zakres dotacji nie ulegnie ograniczeniu. Jeżeli by to miało miejsce, to grozi nam przerwanie działalności wydawniczej, albo co najmniej drastyczne jej ograniczenie.

Kończąc sprawozdanie, pragnę podziękować wszystkim członkom ustępującego Zarządu, a zwłaszcza prof. Andrzejowi Filistowiczowi, przewodniczącym kół i sekcji specjalistycznych. Dzięki ich zaangażowanej pracy mogłem dzisiaj przedstawić dorobek Towarzystwa w ostatnich trzech latach. Chciałbym serdecznie podziękować naszemu Seniorowi prof. Januszowi Załusce, kierującemu pracami Sądu Koleżeńskiego. Również serdecznie dziękuję prof. Aleksandrze Zioteckiej za rzetelną i zaangażowaną pracę jako przewodniczącej Komisji Rewizyjnej oraz aktywny udział w zebraniach Zarządu Głównego i wspieranie nas swoim doświadczeniem. Szczególne słowa serdecznych podziękowań kieruję do pani Hanny Grabowskiej – dyrektora Biura PTZ oraz pań Wandy Karolak i Teresy Rogowicz, które z uwagi na fakt, że Prezes był spoza Warszawy, miały zdecydowanie więcej pracy. Na zakończenie pragnę złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy obdarzyli mnie swoją życzliwością i wspierali naszą działalność.

Rozstrzygnięcie XVIII Konkursu na najlepsze prace magisterskie z zakresu nauk zootechnicznych

Posiedzenie Sądu Konkursowego, pod przewodnictwem prof. dr hab. Edwarda Dymnickiego, odbyło się 13 czerwca 2001 r. Zebrani podkreślili wyższy poziom prac nadesłanych w tym roku, w porównaniu do roku ubiegłego. Na konkurs wpłynęło 31 prac z 9 uczelni rolniczych w Polsce. Jednej pracy nie zakwalifikowano do konkursu. Spośród 30 prac ostatecznie zdecydowano o wyborze 12, które uzyskały oceny powyżej 88 punktów. Członkowie Sądu Konkursowego zapoznali się z najwyższymi ocenionymi pracami, ustalając ostatecznie ich ko-

lejność i przynależność do poszczególnych sekcji. Po przeprowadzeniu wnikliwych recenzji i dyskusji zdecydowano o nagrodzeniu 10 prac, przyznając 6 pierwszych nagród, 2 drugie i 2 trzecie.

Najwięcej, bo 12 prac, dotyczyło chowu i hodowli trzody chlewnej. W sekcjach chowu i hodowli bydła oraz owiec i kóz nadesłano odpowiednio 8 i 4 prace, w sekcji chowu i hodowli koni – 2, drobiu i zwierząt futerkowych po 1 oraz 2 prace, które zostały rozpatrzone w grupie „inne”.

Najwięcej prac wpłynęło z AR w Poznaniu (7) i AP w Siedlcach (6). Z pozostałych ośrodków akademickich nadesłano po 2-3 prace. Uczelnia poznańska zdobyła najwięcej nagród, bo aż 5.

Chów i hodowla bydła

I nagroda: Dominika Przybyła – „Wpływ polimorfizmu genów kappa-kazeiny i hormonu wzrostu na użytkowość mleczną bydła”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Marka Świtońskiego** w Katedrze Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej w Poznaniu.

II nagroda: Zofia Madeja – „Przydatność testu ORT (Osmotic Resistance Test) do oceny nasienia buhajów”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Marka Świtońskiego**